

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny“ megjelenik minden Vasárnap és Csütörtökön reggel. Szerkesztési szállítás: piac-sor, Dietrich-ház 277 sz. a hová a lapot illető küldemények, u. m. dolgozatok, hirdetések, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reklamátiók utasítandók. Bementetlen leveleket csak rendes dolgozóitársainktól fogadunk el. Köze nem bocsátható közleményeket nem teszünk felre, hanem elégetjük.

A „Kolozsvári Közlöny“ re előfizethető minden cs. kir. postahivatalnál, Kolozsvárt Stein János úr középvezetői könyvkereskedésében, hová a posta által küldendő pénzes levelek is czimezendők. Előfizetési ár postai széküldéssel vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 ft. 40 kr., félre 5 ft. egész évre 10 ft. p. p.
Hirdetések: negyszer hasábozott sorát 4 ezüst krajczárt, íródalmiakat 2 kr. közöljük.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

829.) B. Kemény Pál özvegye és örökösei pap.	400 p. ft.
830.) Özv. gr. Kemény Miklósné urb. pap.	100 „
831.) Gyárfás Domokos urb. pap.	100 „
832.) Ifj. b. Kemény Domokos Szűcs József	100 „
833.) Bogszegi László Terenczné, szül. Szűcs József	100 „
834.) Dr. Engel József úr ásvány- és más féle gyűjteményeiből feles számú érdekes darabokat és két rendes részvényt	10 „
835.) Engel Sándor cs. kir. kormányi tanácsos úr boldogult édes atyja Engel János Keresztély munkáit és feles számú magyar történelmi műveket.	10 „
836.) Menyhárt Ágoston kegyesrendi tanár úr 50 dr. ezüst és réz régi érmet	10 „
837.) Kis Károly úr 34 dr. ezüst és réz érmet.	10 „
838.) Özv. Biasini Gaetánóné született Kibédi Anna egy dr. arany, 53 dr. ezüst és 33 dr. réz régi érmet.	10 „
839.) Biasini Domokosné, született Kovács Károlyné 43 dr. ezüst és 31 dr. réz érmet.	10 „
840.) Benkő Károly úr Háromszék, Udvarhelyszék és Aranyosszék leírásához szerzett gyűjteményét.	10 „
841.) Radnóthfai Zsigmond úr két rendes részvényt	10 „
842.) Fia Radnóthfai Gyula két rendes részvényt	10 „
843.) Senor Ágoston, járási főnök úr egy rendes részvényt	5 „
844.) Antalfy Gábor járássegéd úr 5 „	
845.) Gondol Gida úr 5 „	
846.) Szörcei Gerő úr 5 „	
847.) Jenei Elek úr 5 „	
848.) Medgyes Bálint úr 5 „	
849.) Dr. Donogány Jakab úr 5 „	
850.) Eiben János úr 5 „	
851.) Hubert István úr 5 „	
852.) Tomásváry Ferencz úr 5 „	
853.) Debreczeni Miklós úr 5 „	
854.) Sebes Ferencz úr 5 „	
855.) Grois Gusztáv kerületi főnök úr két rendes részvényt	10 „
856.) Ocsay Sámuel nyugalm. főkörm. titk. 5 „	
857.) Sándor József úr 5 „	
858.) Szilágyi Zsigmond úr 5 „	

859.) Benkő Ferencz úr 5 „	
860.) Dobolyi Bálint úr egy r. r. 5 „	
861.) Forró János úr 5 „	
862.) Veress György úr 500 dr. könyvet.	
863.) Rende József gutai cath. lelkész egysz. mind.	5 „
864.) Nagy Ferencz úr egyszer mindenkorra	10 „
865.) Gazda Zsigmond úr egyszer mindenkorra urb. pap.	50 „
866.) Bölöni Sámuel úr egysz. mind.	2 „
867.) László Sámuel úr 2 „	
868.) Szikszai Sándor úr 2 „	
869.) Jancsó Gábor úr 2 „	
870.) Tatai István úr 3 „	
871.) Benedek László úr 5 „	
872.) Csóka Sándor úr 5 „	
873.) Salamon Miklós úr 5 „	
874.) Székely Sándor úr 5 „	
875.) Kovács Sándor úr 5 „	
876.) Székely Dénes úr 5 „	
877.) Kis József úr 20 „	
878.) Gelich János úr 2 „	
879.) Czermák János úr 1 „	

(Folytatása következik)

A d o ű g y.

v.

Előbbi cikkemben nyomoraink orvoslására két utat és eszközt is mutaték ki; most harmadik segédeszköznek jelelem ki azt is, ha adónk a „Grundtrags-Erhebungs Instruction“ értelmé szerént rovatnék ki, s ez által a mostani nyomasztó állapota meg szüntetnék; s állandó adórendszer alapítottán meg, kellő gondviselés lenne fordítva arra, hogy igazsággal, a felsőbb rendeletek és utasításokkal egybe nem férő ellentételek ne kerüljenek elő; mint most például az ugynevezett „aequivalent“ alkalmazásával. Ugyanis az 1854-ben június 21-én kibocsátott cs. k. patens megengedi a tagosítást, s a közhelyeknek s közlegelőknél felosztását; s még is ezeket is úgy veszik fel, mint tel nem osztható és tel nem adható

*) A közelebbi muzeumi közlemény 806. tételszáma így igazítandó: Gardia Márton, A. 857. tételszám alatt: átalakított úr hollakása és az utolsó posta nincs feltéve az ajánlatot tudomásul adó levélben — a mi pedig szükséges lenne

birtokot s mint illet adóztatják meg; semmi különbséget sem tesznek az ugynevezett faluhelyek és közlegelők között; pedig a falu helyei épp oly tulajdona az egész falunak, mint nekem saját földem; az ilyeneket a falu övenként hasznosbérbe szokott adni, s a bejövő hasznosbért a falu költségeire fordítja. Az ily földek örökös birtokai lévén a helységnek, birtok-átruházási illeték alá nem kerülnek; ezekre tehát jogosan lehet az aequivalentet alkalmazni. Amde másképpen áll a dolog a közhelyek és közlegelőkkel. Ezek nem a község tulajdonai, hanem az egyes tagoké; ezeket tehát a fennmiltett cs. k. patens szerént bármikor fel lehet osztani és így mint magán birtok — átruházási adó alá kerülhetnek, s következésképp aequivalent alá nem eshetnek.

Segíthet a kormány negyedszer kényszerítő tagosítás által. Nálunk a felszabadulás előtt is elszórt földjeinken terhes volt a gazdaság folytatása, most csaknem lehetetlen, miután a napszámok ára oly magasra hágott, hogy távol eső egyes földjeinket parlagban kell hagynunk, nem érdemelvén meg költségesebbé teszi azon körülmény, hogy ha a szorgalmas gazda kötelez is el előre napszámokat, csak egyéniségtől függ, hogy a meghatározott időben előálljanak a munkára; emberek pedig jól értenek ahhoz, hogy csak akkor menjenek munkára, mikor kedvük tartja, s ha ki nem állanak a maga idejében, vagy éppen ki sem akarnak állani, mi történik? perelni kell velők, s a közben ha a gazdának alkalmá s módja nincsen más napszámokról gondoskodni, szénája gyűjtetlen marad, aratni való gabonája pedig oda vész; sőt ha tud is magán segíteni, mégis az előre megfizetett napszámok pontos előnemálása által okozott hátramaradás tetemes kárára van. Tagosítás mellé mezei rendőrséget s cselérendszerrel kell behozni; mert ezek nélkül a tagosítás maga is csak képzetnek fog maradni, ha a mostani pusztulási vágnak gát nem lesz vetve, még a tagosítás sem lesz üdvös eredményű. Mostani pangó állásunk tarthatatlanságát, s a jöbblet kecsegtető tagosítás szükségességét

a legékebben tolmácsolja csüireinknek mostani üressége, a minek az a szomorú következtetése, hogy ha csak egy pár éven át lesz szűk termés, hazánkban az éhség elkerülhetetlen. — Nálunk a tagosítás, minden kérdésen kívül, a legéletbevágóbb kérdés, s ha nem létesül, földmívelésünk évről évre nem hogy emelkednék, hanem ellenkezőleg mind inkább süllyed; mert földeink soványulnak. Hazánk most se versenyezhet a természetben a szomszéd Magyarországgal s csak úgy segíthet magán, ha kevesebb földet jól művelhet és a marha-tenyésztést nagyobb fokra emeli; de egyiket sem lehet tagosítás nélkül. Eszerint a mint a katona jelszava: halál vagy győzelem, a miénk: kényszerített tagosítás vagy végromlás. Elkerülhetetlen a cselérendszer behozatala is, miután a felszabadulás után csak is cselédekkel folytathatjuk a gazdaságot. — Cselédeink a forradalom előtt is tunyák voltak, de most még sokkal rosszabbak, miután semmi törvény sem korlátozza őket s a gazda semmi büntetéssel nem fenyegetheti meg, hanem minden egyes engedetlenségeért, tünységeért, kártételeért kénytelen a járáshivatalhoz folyamodni, mely lakásunktól többnyire több mérföldnyi távolságra van. Ez állapotot a cselédek is jól ismerik, s azért annyira korlátoznak, hogy nem csak a gazdák rendben nem tudják tartani, hanem magok a hivatalbeliek is, kiknek a hatalom kezében van, nem bírnak velők. — És most még csak egy segédeszközzel akarok utalni; de annak fontossága bővebb tárgyalást igényel, hogysem azt ez uttal felethetnem: tehát a viziontlásig.

Gr. Bethlen Farkas.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1857 január 31-kén tartott I. közgyűlésének Jegyzőkönyve.

(Hivatalos kivonatban.)

(Folytatás.)

Biasini Domokos ur előre bocsálva: menyinyi halát érdemelnek a m. kormánynak a hitel, a kereskedés és ipar előmozdítása érdekében

T Á R C S A.

Nemzeti színház.

János lovag. Eredeti szomorújáték 5 felvonásban, írta Czákó Zsigmond Előszó.

Ez a szomorújáték lenne hát „elhunyt koszos költőnk utolsó műve“! Hol hevert eddig, s minő körülményeknek köszönhetjük színe hozatalát? nem kérjük. Adták színpadunkon szép számú közönség előtt, Turcsányi Imre jutalmára. A menyinyre első látás után ismertetését adhatjuk, im itt következik! Fényoldaltól oly részletekben találjuk fel, melyek látszólag mutatnak, ha úgy tetszik, de soha egy drámai mű szerkezeti hiányait nem pótolhatjuk, s ezek: a meglepő szép situatciók, a költői nyelvezet, mely azonban itt-ott a fellengőse meggyát és végül egy pár bevezetőnek nevezhető j. leírás, u. m. a Durazzo Károly és a Garé. A többi egyéniség vagy túlvitt, phantasticus, vagy nem eléggé felderített. A czim újjal mutat a főszemélyre. Ez János lovag lenne, Palisna János, Sz. János-rend vitéze és feje; de ez egy még utólagosan se egészben lehűvelézt egyéniség, mely cselekvényileg a legtöbbszór előtérbe van ugyan állítva, azonban rejtélyessége miatt mindegyre a háttérbe látszik elsüllyedni. A szerző ezen mindenható egyént, de nem nyílt, sőt megfoghatatlan jellemet, mely ép ezért hitelt veszti, sehol se vergődött oly drámai jelentőségre, hogy az események egymásutánját saját lényétől, természetétől függővé téve, az egészben középpontot képezzen. Ki ez a János lovag, honnan jön, mit akar, miért tesz vagy nem tesz valamit? soha se tudjuk világosan, s így politikáját is csak végül sértjük, de halvány egyéniségeből elégé ki nem magyarázhatjuk. Hogy egy korban — s fájdalom! ez oly gyakran előfordult a magyar nemzet történetében — a midőn a pártidő a legnemesebb szenvedélyeket is félrevezette, Palisna János a magyar birodalom sorsát mindenható kézzel intézni magára vállalja, igen szép; de hogy mi az egyéniségében és a viszonyokban, a mi épp őt egy ily isteni tisztre nemcsak feljogosítja, de felhívja, nem tudhatjuk; s így inlézkedései, melyeket önfeljűleg, s kissé feszes modorban tesz, viszsztatetűzők. S mi

az, mi őt a fejlődő eseményekkel drámai viszonylatba hozza? s küzdelme és bukása menyinyben nevezhető tragikusnak? Mind erre csak azt feleljük: János lovag kizárólag objectiv világnézeténél fogva, melyet érzelmei soha meg nem ingatnak, alig nevezhető emberi, de legkevésbé drámai jellemnek. Főlépte egyelőre kíváncsiságot igen, de részvétet mindvégig nem bír ébresztetni; ő egy több mint emberi nyugalommal intézkedő lény; nem küzd, csak játszik: nem érez, csak gépiesen tesz; nem fárad ki, nem bukik. Vagy talán diadalában van a drámai? De az ő énjére nézve, mi drámai van abban, hogy Durazzo Károlyt az Erzsébet és Gara-párti cselének áldozatául engedni esni, s aztán Garát nemcsak megbuktatja, de megöleti, Erzsébetet pedig megfojtatja? Öldöklő angyal ő inkább, egy fensőbb hatalom parancsának szolgái végrehajtója, s nem ember. Izzel mindent elmondunk Palisna Jánosról. — A többi egyének jellemzésébe hely szűke miatt nem erszedhetünk. Csak röviden kívánjuk megjegyezni, hogy míg Durazzo Károlyban az alattomos, gyanakodó olaszt, Garában a rendíthetetlen hű, büszke magyar mesterleg látjuk rajzolva; az alatt Erzsébet, Nagy L. özvegye, egy végtelenen hányódó nő lélek, Máriának pedig csak szárnyai hiányoznak, hogy egészen angyal legyen, a menyeknek országából egymás ellen harczoló emberek közé tévedett angyal. — Az előadás tartott fél héttől fél tizenegyig, a minek oka a virágos beszéd és a sok változás. Gyulai (Gara) correct és művészi játéka kiváló volt.

Halmágyi S.

CZILIKE.

(Beszély, mely a „Société des gens de lettres“ által tavaly kitűzött pályadíjak közül az első rendű nyerte)

Írta: Fortoul, fordította: Turul.

(Folytatás.)

Asztalhoz ültek.

— Jutott valami eszembe, mondá Róbert. Önnek ma ugy

is nevenapja van. Igyunk egy üveg bort az ön egészségére. — no s mit mond hozzá? Ez nem lesz mindennapi dolog.

Valóban ez náluk éppen nem volt mindennapi dolog. — Megyek, hozom az üveget, folytatá, gyertyáját a lámpánál meggyújtva; az alatt on, Frumence, készítte meg a salátát, s a szekrényből vegye elő a hollandi sajtot és a befőtt üveget. Ezt lehet aztán pazarlásnak nevezni! A sajt hat hó óta tartott; a befőtt mint egy négy esztendő lehetett, Róbert beleszaglására keserű volt.

Hogy Róbert minden nyugtalanság nélkül ment volna le a pinczébe, nem mondhatjuk; nyugalmat erőszakolt magára. Dudolva ment le, dudolva válaszolt ki egyet az üvegek közül; de egyszerre észbe jutott, hogy Czilike halála óta most először nyulnak a bordeaux-i borokhoz és nem dudolt többé, hanem lassan fölment. Egy földszinti terem ajtaját fölgy nyitva találta; odament a gyertyával s betekintett.

— Te vagy itt, Péter? kérdé.

Péter nem volt ott; de Róbert most határozottan jól látta Czilikét, a ki a terem fenekének egyik szögében a fűrészelt farakasán ült, s midőn az arcot fölismerte, sebesen viszkazapta fejét, mintha mitse látott volna és lélekszakadva rohant fel az emeletre. Letette az üveget az asztalra, és magán kívül rogyott karosszékebe.

— Frumence ő a házban van... én láttam őt, e perczben láttam őt a teremben, hol a fa áll. — Bah! közpélődes játéka az egész. Hisz az imént bizonyítottam be s magyaráztam ki oly világosan, mint a nap. Vesse ön ki fejéből ez üldöző gondolatot. Nézze csak! egy ujnyi bor mindent helyre fog hozni. Tudja-e, Róbert, hogy ez a butella huszonkét éves?

Frumence töltött.

— Egészségire kívánom, minthogy önnek nevenapja van! — szólt Róbert. — S egyhúzóban kitürtelte poharát. — Minő zamát, minő tűz! Ugy hiszem, ha mindennap innánk egy keveset, néhány évvel tovább élnénk...

Pompás, finom, oly nemes bor volt ez, hogy még a két fősvény ostoba takarékosági elvét is megdöntötte.

— Az igaz; csaknem tartogattuk halálunk nüná! jegyzé meg Frumence. Azonban úgy van ez: az ember guzslodik, gazdaskodik, feláldozza egészségét, gyűjtöget, fősvénykedik,

kelt rendeletei, mint igen szomorító jelenséget említ fel, hogy Erdély ezen üdvös rendszabályok daczára még mind nem tudott kevergődni azon körülmények szibbszóló halászából, a melyek az utolsó évek alatt a hitelt, s ezzel a kereskedelmi és iparos, valamint gazdasági érdekeket mintegy lekötve tartják. Szólvá nem isakell törvények hiányában keresi a bajokat, sajt hiszi, hogy például a váltó-törvény életbeléptetésénél adósebbrendszabályt ohajtani sem lehetne, mert a hitelt a vagyon és személy egyiránt biztosítja, ott a törvény hiányára nem lehet panasz. Hol van tehát az ok? Nagy részine törvények kezelésében. A váltó már természeténél fogva szigorú és gyors eljárást igényel, azonban távol minden gyanúsítási szándéktól, be kell vallani, hogy nálunk éppen ez hiányzik. Oka lehet ennek, hogy a törvény udzszerűsége mellett tán igen sok váltó kötelességgel könnyelműen létesül, s ebből a tulságig sok per támad, a miknek ellátására az anynyi mindenféle ügygyel elhalmazott törvényeszek tán képtelenek, főleg személyzetük hiányosságai mellett; de bármily legyen az ok, szólvó hivatozik a kamara tagjaira, a kik vele együtt a pasztalhaták, hogy a váltóügyek jelesen a kolozsvári törvényeszek előtt gyakran feltűnő lassúsággal kezeltenek. Ha tehát a gyűlés szólvó állítását alaposnak ismeri, bátorodik azon indítvánnyal lépni fel, hogy a kamara használja fel a m. kormánytól nyert azon jogát, miszerint a kereskedelmi érdekek fejlődését gátoló akadályokra a m. kormány figyelmét felhívhatja, s legyen lépést alkalmas helyen arra, hogy a váltótörvények kezelés szabályszertörténjék. Itazonban még nem áll meg indítványával, mert a hitelügy nyomasztóságának másik okát az elsőtől elválaszthatlanul abban látja, hogy hiteltörvényeink nem állnak összhangzásban oly intézetekkel, a melyek mindig olcsó pénzzel kínálkoznak az, kölköddőknek Szigorú hiteltörvény, pénzintézetek nélkül csak nyomortés elszegényedést idéző, csak az uszórátnevelés kereskedést és ipart szibbszítja. Felhívja tehát a kamarát tovább is lankadaltan buzgalommal oda munkálni, hogy mielőbb és bármilyen alkalmas hitelintézethez jusson e kerület, s addig is, a míg e tekintetben eredményt eszközölhetne, törekedni kellene, hogy a hypotheka ingadozásán, legalább a városi birtokokra nézt, segítve legyen. Ez okból újból is megalálandónak indítványozza Kolozsvár város tanácsát, hogy a telekkönyvi munkálatokat igyekezze végrehajtani. Kolozsvár nem csak a kamara-kerület középpontja, hanem székhelye Erdély főnemes ségének is, s ennek köszönheti kereskedése és ipara emelkedését a multban, valamint ez osztály szorult helyzetéből folyt ki, hogy a forgalom üt-e jelenleg lankadtabban ver. Kolozsvár kereskedő és iparosain segítve, e segély kölcsönös hatással lesz földbirtokosainkra is. — A gyűlés B. D. úr első indítványát azon megjegyzéssel fogadja el, hogy a helybeli cs. kir. törvényeszek a váltóperek szándékos lassu kezelésével vádolni, gyanúsítani semmi áron sem állhat szándokában, sőt meg van győződve, hogy az előfordult, s a tagok nagy része által ismerni állított esetek magának a t. cs. kir. törvényeszeknek egyenes akaratán kívül merültek fel; továbbá, hogy oly merőben új rendszabályok gyakorlati kezelésére több idő kell, mint a menynyi a váltótörvények életbeléptetése óta eltelt, s míg egyfelől fontos sággal bír azon körülmény, hogy egész Erdélyben Kolozsvárt, mint földbirtokos osztály többségének lakhelye, azon város, a hol a kereskedelmi forgalom arányához képest feltűnőleg sok váltóper merül fel, más felől, éppen nem csodálkozhatni, hogy a tulságosan elhalmazott cs. kir. tör-

vényszek nem bír elég személyzettel az előforduló ügyek pontosabb ellátására. A kamara határozata tehát oda megy ki, hogy átiratilag találatassék meg a cs. kir. törvényeszek, a keressek fel nyilatkozatra: minő körülményeknek kelljen a lennforgó baji tulajdonítani, hogy szükséges esetben e kamara a t. cs. kir. törvényeszek kérésével egyesítse a magát is az illető felsőbb hatóságnál a kellő segítség iránt.

A másik indítványt illetőleg a kamara már tett ugyan lépést a helybeli t. tanácsnál a telekkönyv megkésztetése érdekében, mint hogy a zonban barátságos felhívására még semmi választ sem nyert a kamara helyesnek találja a városi hatóságot újabbra is figyelmeztetni e közhajítás szerinti ügyre, megemlítvén, hogy ha sikerül e kamara fáradozásának a már megerősítés alá bonyújtott szabályok alapján e városan takarékpénztárt alakítani, azon esetben a telekkönyv hiánya a városi birtokoknak nagy részére nézve érzékeny hatással lesz.

Krakói levelező tag P. F. úr a hegylajai bortermelés érdekében indítványt tesz egy társulat alakítására, a mely elegendő tőkével ellátva azon vidék bortermelőit a szükséges előkezeléssel segítve. Indítványával egy nagyban dolgozott tervet hoz kapcsolatba, a melynek alapján volna lefektendő az említett társulat. — A gyűlés a tett indítványt teljesen méltányolja s igen ohajtja, hogy kivihető legyen, mert a meny nyire meg van győződve, hogy az erdélyi borkorak mint kereskedelmi cikkek biztos jövőjök van, annyira osztja azon nézetet is, hogy a hazai bortermelés csak úgy emelkedhet a kellő fokra, ha a szükséges segélyben részesül. A szonyegen lévő indítványt tehát úgy tekinti, mint intést a kezdeményezésre ez ügyben, s megvitatás végett azon megjegyzéssel adja át egy négytagú biztalmának, hogy ha a tervet nem látja kivihetőnek, gondolkodjék modról, miként lehetne az erdélyi jobb borkor számára borcsanakot vagy legalább ehez hasonló bizományi borkereskedést állítani, s ez nton a belföldi termelésnek távolabbi s alkalmas piacot nyitni?

A cs. kir. m. helytartóság f. évi dec. 17-ről tudatja, hogy a m. t. cs. kir. kereskedelmi ministerium a kivált ausztriai vaspálya társulatnak megengedni egykeskedett, hogy előmunkálatokat vételessen egy vaspályához íemesvártól Lugoson át a Maros partján egész az erdélyi vasútvonalig. — Szólgált tudásul.

A cs. kir. pénzügyi ügyvédség f. hó 17-ről tudatja, hogy jövő hó 16-án Szebenben az irt hivatalnál 8114 ft értékű ezüst pénz fog-nak előverezni, s felszólít, hogy erre a kereskedő és iparos testületek tagjait figyelmeztesse a kamara. — A kívánt figyelmeztetés a szokott módon megírtelt.

A sz. somlyoi cs. kir. járáshivatal f. hó 26-ról 148 sz. alatt véleményét kér krasznaí kereskedő Heller József elhő benyújtott folyamodványára, a melyben ez panaszol, hogy a kamara választók sorába nincs felvéve, noha még 1852 előtt rendes kereskedést folytatott, s most ohajtana törzsimét jegyzőkönyvébe vetetni. — A kérelméhez csatolt községi bizonyítvány szerint igaz ugyan, hogy folyamodó régi kereskedő, azonban a választók sorából az ért maradt ki, mert az illető alkerületi hivatal annak idejében róla nem tön jelentést, s ő maga sem szólt fel a kamaratól szerkesztett választó-jegyzék ellen. A kamara azt hiszi, hogy a t. cs. kir. járáshivatal tekinthetve veheti azon körülményt, hogy folyamodó már évek óta ténylegesen a kereskedést, s annak gyakorlatára a szükséges engedélyt megadhatja; azonban, hogy törzsimét jegyzőkönyv-

re vitethesse, szükséges lesz folyamodónak előbb pénzalapját e kamara előtt kimutatni.

(Folyt. juk)

Smyrna, aug. 25-kén 1856. Már meg is untam írni, hogy hány hegyet, patakot s hurubát láttam. Majd ha Isten baba vezérel, bőven elfogom beszélni, addig pedig itt létemben csendesen ki is akarom dolgoztatni; most csak azt említem meg, hogy Beruthból június 24-kén indultam el egy gözösn Ródusba, 50 frankot fizettem érte: négy napi és öt éjszakai utazás után június 29-kén egy vasárnap reggel kiszálltam szerencsésen Ródusba; itt egyik kávéházból a másba hányódva, végre négy napi unalmas várakozás után találtam alkalmazottságot (egy kis kaikot) Stancoba Ezen kis kaikon—melyért 12 1/2 pi-aszért fizettem—kilenced magammal az ötödik nap este megérkeztünk a sziget kikötőjébe és azon éjszaka a kikötőben haltunk. Ezen már bezeg nem utaztam oly szerencsésen, mint a gözöskön, mert egyszer a mint egy pusztá sziget alatt kikötöttünk, történetesen igen sziklás lécén a tenger-feneke, a vasmascánk egy megbarátkozott vele, hogy semmi mód nem tudtuk kilenczen felhúzni. En kétségbeesésben lefeküdtem és aludtam, hogy kevésbé érezsem a végső veszedelmet. Viradat felé egyszer csak látom álmosan, hogy a vasmascák a hajó orrán van elnyújtózva, mi pedig a sük tengeren bokrászunk, úgy megörvendettem, hogy egyszerre kiszaladt az álmom a szememből,—hihetőleg vagy Mahomet vagy az edes anyja húzta fel azon éjszaka, elég az hozzá, hogy ekkor megszabadultunk de a mikor Stancobhoz közel lennénk, ismét akadt egy kis bajunk; mert a szél igen udvarlatlan fuván, az árbocunkhoz kötött vitorla-rudat onnan lelépte, hogy mindnyájunknak dolgot adott, míg ujra helyre-köthettük. No de mindezeket a csekélységeket már csak nevetni szoktuk mi, kik matröz-nadrágban járunk, s két hétig is egy más-végűben kétszersülttel, hagymával és ferges vízzel élünk. Stancoból pipára gyujtva, egy óra mulva átmentem Budrunba vagy a régi Haly-carnassuba, itt a maus oleum romjait, oszlopaít megláttam. Elmélyedésben felmerült gondolatim leírásával nem hosszított leveletem. Innen újra átmentem Stancoba; itt sokáig kellett megint töltönnem a drága időt. Unalmamban egy trieszi olt lakó orvosnál egy porosz lithographust ápolgattam, míg nem július végén megint felírttem egy lélekvesztő arab bákára, a melyen volt 8 hajós, legény, 3 zsidó, 9 darab szerencsén, egy pár török, egy arnaut, öt görög, 3,500 darab juhbőr. Mind ezek felett én pipáztam, ettem, ittam és aludtam. Képzeltél, mily nagy időtöltés lehetett ilyen társaságban s ezen kárhozat edényével 12 napon keresztül utazni, e mellett az én böles argonautaim míg az utat sem tudták, csak anynyi hasznom volt benne, hogy addig nem sokat költöttem a kosztra és hogy vagy két szigetet p. o. Samost és Chioist megláthattam és megjárhattam, melyek, ha gözösn megyek, örökre elmaradtak volna.

Auguszt 17-kén este érkeztem Smyrna-ba oly sok szenvedés után, mennyit, mondhatom, egész utamban nem állottam ki.

Mostan tehát itt vagyok és állandólag itt is akarok maradni tavaszig, nagyon kellemes, egészséges és jó élő-város ez, minden szükségem mel' itten leginkább tudom fedezni. Van jelenleg négy bibliám, kettőt itt vettem, kettőt Jeruzsálemből hoztam, most azokat olvasom török- angol és francia nyelveken; még egy arab bibliát és

szótárt akarok venni, ha egy kevés pénzhez juthatok; mert jelenleg oly szegény vagyok, hogy ebben a házban, melyben szállva vagyok, egy gyékényesken kívül, a szó teljes értelmében, semmi sincs, s ha most egy látogatót kellene el fogadnom, kettőnk közül valamelyik állni, vagy sétálni lenne kénytelen. Ezt a levelet is az említett egyetlen széken írom, magam pedig keresztbe vetett lábokkal a földön ülök. Halálom egyelőre elég alkalmas lenne, mert egy sima salukátérén halok, csak hogy a palacszférgeknek oly bővében vagyok, hogy seperhetem mint a lenmagot. Nagy szerencsém van itten egy bányai örmény-nel, a ki egyelőre egy szót sem beszél magyarul, de minthogy itt már régi lakos és kezdetben magyarnak adta volt ki magát, magyarnak tartja és mondja az egész világot. Ez az ember hét nyolcz nyelven folyvást beszél, azon kívül kereskedő levén, igen jól ismeri a világot. Ettől igen sokat tanulok és különben is sok segédmemre van, sok mindennemű aprólékos dolgaimban.

Décsey Károly.

Bethlenvidéke. A boldog időben jeles levelezők nélkül egy lap sem állhatott fen; de akkor volt is bő anyag a levelezésre: a mindig vidor megyei élete, a zöld asztal, hivatali combinatiók, az eszméknek zajos csatározása, s a fiatalság által annyira bálványozott egy kis dicsőség is—mely végül az országos terembe vagy legalább jegyzői tollhoz segített. Jelenek is meg oly vidéki levelek, melyeknél a szerkesztői vezércikk sem volt jelesebb. (Régi jó idők! Szerk.)

S most? a dicsőség 5—6 levél után mind össze is egy ingyen példány. Tárgy pedig mi lenne egyéb mint szegénységünk, elesettségünk, a melyet már érezni is nagyon keserű, taglalni pedig s gondolatunkkal is belé mélyedni fájdalmas sebeket szaggat fel. Ezért nem csodálhatni, hogy lapjainkban a királyhágon innen és túl a vidékek oly silányul képviselvek, főleg azok, melyek vasúthálózati combinatióba nem esnek.

En jámbor szántóvető ember vagyok; mutatja a nehézkes toll, mely az ekeszarván megtört tenyeremmel nem akar megbarátkozni; még is nem állhatom meg, hogy a t szerkesztőséget bár röviden is ne értesítem a Bethlenben febr. 7-kén tartott tánczvalóm eredményéről. A bethleni toronybálók e vidéken már régebbiek, s érdekesek szoktak lenni, mert az erős közép-osztályt s az itteni intelligentiát a honoratiorokkal együtt egybe szokták gyűjteni. Most ugyan erősebb volt a középen alóli osztály, a mi minket éppen nem sértett—mert mi a népet szeretjük; de még is emlékeztetjük rendező barátunkat, hogy a demeratia korunknak nem kedvelt eszméje, sőt ijesztő tárgy mint a gyerekeknek a mumus.— Mi csak szép hölgyeink oldalbordácskát sajnálunk mert szűk volt a helyiség. Mint fennebb tisztelt barátunktól hallók, a levonások után a tiszta bevétel 50 pengő ft. s ezzel reméli elmondhatni: finis coronat opus; a czél szentsége, önagya és a köz-hitel érdekében felkérjük tisztelt barátunkat: nyilvánosan számoljon! nem tudom előde tette-e?

Ha az ember látja Bethlenben azt a sok szép és roppant nagy ur-épületet s elgondolja, hogy azoknak csak egy kapu oszlopából kitelt volna a torony, melynek költségét évek alatt a vidék tánczolta ki, elszomorodik, s eszébe jutnak a düledező ref. templomokban meghalaványult ősi főnemesek czimerei: törökfő, kard, oroszlány, sárkány sat. mind megannyi hősi tett—melyek mutatják hogy akkor a vért a hazáért nem sajnálták s most sajnálják a garast, visszahajítanak azon nagy patronáinkat, kik anynyi templomot építettek s ecclesiást alapítottak

metgadat magától minden élvezetet, s megutáltatja magát mások előtt...

— Valóban, igaz, nagyon igaz, milyen helyesen beszél ön! kiálta fel Róbert, s szemei ragyogni kezdtek. Az ember boldogtalan, nincs a ki szeresse... s így jön el egy késő nap, a midőn egy szegletben meghal, s mindene másoké marad.

Aldott, jó bor! pompás, dicső bor!

A két főseny egy-egy harmadik poharat is kiürített, s éppen e hangon folytatni készültek a párbeszédet, midőn a szomszéd teremben egy erőteljes és panaszos hang zendült meg. A zongorát, Czilike halála óta, nem érintette emberi kéz. Ezért Róbert és Frumence megreszkettek, s feszülten figyeltek. De egy hang se lőn többé hallható.

— A menyinköbeis! mondá az utóbbi, hisz nem vagyunk tin gyerekek. Még egy pohárral. Róbert, s aztán menjünk nézzük meg, mi az ott? Fogadjunk, hogy az egészben nincs egyéb, hanem hogy a zongorán elpattant egy hur.

— Eh, ördögbe is! önnek igaza van.

Frumence fölvette a lámpát, s Róbertől követve, a salomba léptek. Alig tették be ide lábukat, megdöbbenet állottak meg. A zongora egészen föl volt nyitva.

— Czilike a házban van, mormogá Róbert.

Frumence erőt vett, a kandallóhoz ment, s letette a lámpát. Egyszerre azonban a márványparkányzaton valami csillámú tünt szemeibe.

— Mi ez? Nézz csak, Róbert... Nem látok elég világosan. Nem az erszény-e ez, az elvesztett erszény, Czilike erszénye?... Róbert... jöjjen... távozzunk innen...

Hátra meresztett tekintettel lopóztak ki, s alig bírták magukat. Egy percznyi felönkivétel után, Frumence egyszerre szokatlan lelkesedéssel kiáltott fel:

— Tudja mit, Róbert!?

— No s, Frumence.

— Meg fogjuk tartani Czilikének tett ígérletünket, megartjuk, a mint illik, minden pontjában. Előveszszük az erszényt, s minden évben 200 frankot teszünk bele a szegények számára...

— Igen, igen...

— S mi magunk fogjuk szétosztogatni...

— Jó lesz bíz al

— S ha ezt megteszszük, miért félünk Czilike árnyékától?

Frumence nagy bátran minden gyertya nélkül bement a salomba és a kandallóól elhozván az erszényt, tisztelteljesen letette az asztalra. És olyan volt az még, mint a midőn Czilike halála előtti napon kezében tartotta; a 200 frank is benne volt Frumence megtöltötte a poharakat.

— Czilike... a mi kedves Czilikénk emlékére!

— Aldott legyen emléke! mondá Róbert.

Most ismét úgy tetszett nekik, mintha a haragok érczéből vert, öreg son szomoruan megcsendült volna. — Adjatok, adjatok, de kivált az anyáknak, a kik kis gyermekkel vannak. Szegény anyák, szegény kis gyermekek! Czilikének is volt egy kis lánya... megnőtt, ő már nagyra nőtt... a Czilike kis lánya... Hová lett és merre van? ki tud róla valamit? — Mintha ezt zengedezte volna.

Róbert és Frumence-nak megtelt a szívük édesen gyötörő érzelmekkel; arcaik forró könyektől áztak és mitse tudtak szólni.

De imé a sou egyszerre elnémult és a zongorán megzendült a dallam, melyet Czilike halála előtti napon játszott. Hanem ez édesbús dallamot egy más, idegenszerű, borzasztó dallam követte. Minden hang emberi szózatnak tetszett. Az érczhűrok nyögtek, zúgtak, fenyegetőztek, zokogtak. Az emberi szív szenvedéseinek viszhangja bűgött e hangversenyben. Hallható volt benne az éhező gyermek sirása, a kétségbeesett anya zokogása, az elhagyatott beteg nyöszörgése, s a segélytelenül elbukott ember átká.

Róbert és Frumence közel volt a megörüléshez. Homlokukról nehéz cseppekben gyöngyözött alá a verejték. Végre, mint egy felsőbb segély közbejöttével, nagy kinnal kiálthatták:

— Kegyelem! Czilike, kegyelem! Szűnj meg, oh szűnj meg!

Ekkor a salon ajtajában megjelent Czilike, azon öltözetben, a melyet halála előtti napon viselt. Arczán szomorúság tükrözött; s nagy zóld szemei gyászos fényben égtek.

— Megszűnjek, mondá, azt kívánják, hogy megszűnjek? De hát én vagyok-e oka e siralmas hangversenynek? Nem, ennek ön az oka atyám és ön, Frumence; igen önök, a kik nem tették azt, a mit tehettek volna, a mit tenni kötelességük volt, a mit tenni esküvel fogadtak!... A nyomor nyög itt és panaszol, az a nyomor, melyet önök megszüntethettek volna... Hol a bűnös? Midőn önöket elhagytam, midőn egy más házba szállot-

tam, Istennek tévők ígérteit, hogy mindketten jők lesznek... Remélem, hogy azok lesznek. És azok voltak-e?

Róbert és Frumence elszörnyedve borultak a padlatra; magukon kívül voltak, alig lélegzeltek; de Czilikének minden szava egy hatott agyukba, mintha forró ólom lett volna. Czilike megérinté vállukat és maga után vonsozta őket azon szobába, a hol pénzes szekrényük állott. Ujainak egyetlen érintésére felnyit az. Ekkor belemarkolt az arany és ezüst halmazba és elkezd szorni a levegőbe, s a pénzdarábok, a helyett hogy viszszaestek volna, mindenfelől el kirepültek. A fősenyek, daczára az éji seletéségnek, messze elkisérték azokat tekintetükkel és látták, a mint a szegények hajlékaiba alászállottak. Frumence azon eszmére, hogy így minden vagyona eltűnik, nem állhatott ellent ösztönének, mely készté a Czilike által elsórt arany és ezüst pénzdarábok után rohanni. Az erőszakos mozdulat fölébreszté... Nap-pal volt.

Rendkívüli meglepetésére karosszékeiben találta magát, szemben Róberttel, a ki szintén magához jött. Egy perczig némán meresztették tekintetüket egymásra. Czilike erszénye ott hevert az asztalon.

— Ön az, Róbert?... Én nem tudom, de úgy tetszik: ez a bor álomba sülyesztett! Oh! minő éj!

— És Czilike? kérde Róbert.

Csak egy hosszú percz mulva tudták gondolataikat rendez-behozni. Álom volt-e ez vagy való?

— Nekem mindegy, Róbert, kiálta fel Frumence, akár álom, akár való volt, aldott legyen az! Hanem most sietünk kell.

— Igen, tudom, Frumence: fel kell keresnünk Czilikét.

— Igen, feltalálni leányomat... az én Czilikémet... hisz ez majdnem Czilike... oh ha elgondolom, hogy világra jötte óta nem láttuk gyermekünket!

(Folytatjuk.)

Mező-bánd. *) Sokan fognak hiszem csodálkozni azon, hogy egy igénytelen falú helyetnek ismertetésével ohatjanám foglalkoztatni a szerkesztőjét, s becses lapjába helyt kérek, holott sok város sem részesül ezen szerencsében; azok már magukban elismertek, de egy ily falu — melyet szép jövő kecsegtet — méltányos az elfoglalt térre, s mentől korábban virad a munkásra, annál többet képes az dolgozni; a ki felkelti az alvókat, az a gazda.

M.-Bánd a m. madarasi alkerület legszélső helysége, a székely-földnek a Mezőségről dűlésében. Maros-Vásárhelytől 2 1/2 mérföldnyire a völszagra fekszik. Népsége legkiterjedtebb; a 2000-et meghaladja. Ház száma 500. A lélekszám halálához és költözéséhez által apad vagy szaporodik. Lakói: nemek, székelyek, románok, cigányok, négy zsidó és két örmény. Az uralkodó vallás négyféle, helvét. g. n. egyesült, egyesült görög és római catholica vallás. Foglalkozása a lakosoknak csupán földmívelés és marhatenyésztés, de még mindkettőben csak ott áll, a hol ezelőtt 1000 évvel őseink álltak. Szarvas marhai mindig rozvak, mértéket nem ütnek, mert azokat elrongálják, a nyári kistról szó se lévén, a minélkül okserű gazdaság folytatása nem képzelhető, holott a szegénység posványából a helysége csupán annak czélszerűsítése menthetné ki. 8000 holdat haladó határán három-négy ezer darab juh őrzik ugyanazon nomád henylőlőtől, a kik Ábrahám szolgálatában voltak, ugyanazon bókáig erő juhbor-koszokban (kődmön) a minőt Gelu név viselhetett. De ezek asztán juhlopásban a pusztai csikósokon is tullesznek. Perbe-ideztetés félelme nélkül elmondhatni róluk: hogy egy síncs közlki, a ki juhát ne lopott volna. Sajátságos juh-lopásuk közt első helyen ez áll: hogy éjenként szörnyű lármát ütnek, s húszitják a kutyákat, mintha a turmára farkas csapat volt; reggel már nincs a legjobb juh, melynek húsát még azon éjen fölemésztették. A m.-bándi pakulárokkal egy legelőn idegen nem élhet meg, azt ők még az első évben megrakják. Az elhanyagolt növelés következtében jobb eseléd nem találhatik s a gazdák is kevésben i árknak mások szerzésén. Hogy pedig terjedelmes határ mellett is szegény nép lakja, annak oka mint a slendrian gazdaság folytatása. Eleget dolgozik a m.-bándi nép nyáron keresztül, sőt tullesztett erővel birkozik a vetés- és betakarításban, mert kaszási, kapási épen híresek; de a czél elv tévesztve, szörnyű nagy feladat annak más irányt adni. Például földjét mely a trágyát megállja — sőt nagy részben épen megvárja, mellőzi. Kevés réjt az esős években tavai miatt az iszapolásnak merőben ki van téve, szálfutáiban pedig száraz évben épen semmi se terem, s mégsem igyekszik a legjobb gazda is azon, hogy ledneket, luczernát természetesen, hanem aztán tágas határa mellett kénytelen marháinak eldőlését nézni, vagy idegen hódok orkban nyaraltatni, telben pedig ételt a szalmát. Ha valaki a czélszerű gazdaság ismertetését ohatotta, jaj volt annak, sőt ipar-félése a szokásos határ-prédálásnak esik áldozatul; úgy jár mint a mostani jegyző M. B.

*) Ime egy vidéki közlemény, mely kézirát-halmazunkban eltevéden, hetekig került ki figyelmünket de mit se vesztett becsebből. Örmöl közlök az minden rövidítés vagy változtatás nélkül, s mint becses ismertetés egy község gazdasági és mívelődési viszonyainak, ajánljuk mind az olvasó, mind pedig levelezőink, különösen pedig zilahi levelezőnk figyelmébe, a ki ha ilyen közleményekkel örvendeztetne meg, bizonyosan nem lenne oka a „M. Sajtó”-ban apprehensiv czélzásokkal érdekelni vörös plajbásunkat.

Szerk.

helybeli lakossal, kinek szeméit akarván felvilágosítani, azon választ nyerte: Ah láttam én, hogy irástudó nadragos ember is lopott lovat. Nem tannattam biz én a fiamat, bárazoknak jusson kenyér, a kik most már megvannak. Fiam menjen a marhákhöz, mert őt az Isten is oda teremtette.

1854-ben tőmérdek torzsalkodás mellett, roz irányadók balfogalma daczára is, nagy bajjal a hármas határ csakugyan létrehozott; — de ez csak annyit segített még eddig a bajon, hogy valamivel több gabona terem, mint aze-lőtt termelt, hanem szénában s takarmányban ép olly szegény. Legkedveltebb természetmánya a lakosoknak a törökbuza, a mi évenként m e 50 — 70 ezer véka szemet ad, aztán a rozs, de ez már nem fizet meg; a mi terem, az is gazos, tisztabuzát maig nem tudtak produkálni, helyét az elegybuza pótolja; a zabot — mióta ára emelkedik — bővebben velik, árpat keveset, e helyett alakkor és tavaszbuza pótol. A kendernek nagyon jó földje van itt, de csak saját számukra mivelik azt, nem szokták eladni. Kertjeikben — melyet az álmofü szokott bekeríteni — esős évben sok dohány fejlik. Jelen időben a cserbel-dohányt kezdik küszöbölni; helyébe jőféle palántot ültetnek; de nem tudják a kezelés módját, s nem fejthetik ki a szokott módszerrel valami nevezetést, mint-hogy helyük sinés a szarítgatásra. A gyümölcs-tenyésztéstől — aoha gyümölcs — falanok — úgy irtóznak, mint az ördög a kis gyermektől. A mult nyáron a közlegelőnek egy 45 holdra rugó szögletét az előjáróság jónak látta volna gyümölcsössé változtatni, bekerítvén azt előgyepűvel, a mi pár tízed mulva nem csak nem gyümölcs-iskolát állt volna elő, hanem a helységnek m'nd- den termékeny évben nagy tőkéje fekünnék benne. Ezen kezdeménynek rögtön ötszázszorta több ellensége támadt, mint pártolója, barátja, ennél-fogva az ügy még vesztelt. A hort a nép megiszsa, de azért a szőlőt nem miveli. Kerti veteményét — buja kerti földje mellett — a m.-vásárhelyi piacról jó drágán szedi be; hiába szokott a falunak fele bőlteni, azért a hagyinát se természet.

Maga a helység tágas terjedelmű; de az építkezésben — egy utczát kivéve semmi rend, csin, czélszerűség. Alakházak oldalai sovány vert föld, néhol még nád s kender is dicsekszik fidezikek felvitt eredetével. Földelzük cserép hiányában erre alkalmas nád. A nádat a határon több hold első osztályu földet elfoglalt tórol szerzik; a melynek vágását úgy képeznek, mintha a czukor földén látnánk annak szar-vágót. Egyik csapat vágja a fején 1 1/2 öllel felül magasló szálakat, miknek virág-hullata fejük úgy leng, mint egy karcus hölgy kalapján a száraz toll; mások kőtözik a jégre fektetett szupokat, többen az özsze-kötöttelkel partra sisonkáznak. Tavaszra a tő vendége: récék, hódák, buvárok, snellek, tő veréb, vízi rigó, tyúk megérkezvén, sok srétt csalnak a tő fenekére, s ha 200 mászának ott roszdásodást mondom, nem nagyítottam. Eltávoztván a vándorok ősszel, előáll a téli vadászat, mivel farkas, róka, nyul a nádi sürűsegeknek nagy barátja. A mezőégi vadászatok koronája a nádi vadászat. Vajon ezen emberkorban megéri-e a bándiak azt, hogy a tő ne legyen keszeg, kárász, béka, hód-fészék, hanem évenként adjon ki 1—2 ezer szekér szénát, gazdagítván vele a szegény helysége, melynek oly nagy szüksége van a pénzre?

Ruházatban a helység a mezőségiekhez hajlik; a székelység is sokkal pongyolább, csintalanabb mint a Maroson tuli rokonaink, sőt csizmában a viselet minden másoktól elütött, mert azok kiválólag nagyok, ránczos torkuak, s tán ez is akadályul szolgál a sebes járásban.

Legszokottabb étele a népek: czibre, haggyina, paszuly, turó, tej, puliszka, malé, s telben a disznó-költés. Oly kevés márhust fogyaszt el a helység, hogy amészáros ezen 2000-et meghaladó száznak sátoros ünnepen se vághat le 3—4 mázsás marhát, mert az nem fogyasztatik el. Van család, mely három éven keresztül se kóstol márhust, s ünnepeken is legfőlebb egy, udvaráról kivénult tyúk járja. De fogyasztatik ám a torok-gyilkos pálinka! Az 1857-ik évre 2000 p. ft. haszonbér ajánlkozott a helységnek a pálinkaárulási jogért. Hogy minő mértékben fogyasztatik itt a pálinka, ezen ár eléggé tanusítja. Nem is szenved hiányt a helység a korcsmákban, s fájdom a mit 1856-ik évi július 31-én az Erdélyi Múzeum 18-ik számában F. megirt azóvódáról, az ma is áll; tán több hasznót is hajt így, mint hajtott amugy — legalább következés ellenkezőt nem tudott bizonyítani. Tőkéje ezen alapítványnak öszszement, s a pénzzellen helység mást nem tud teremteni, noha lenne mód kezében, csak az alvókat kell felkorbácsolni, csak egyet-értéssel áldaná meg a lakosokat az urnak lelke. M. Vásárhelyről Kolozsvárra újból huzott országt-út kebelén megy keresztül, s állomásiponttá válván, nem kis pénzforrás fog nyílni, a mi bizonyosan önként vonja maga után az országos- és heti vásárokat és posta-állomást: ezek megteremtik a kereskedést, mert jelenleg semmivel sem üzérkedik a nép, a melynek végre — ha mind így — még a korcsmákban sem adnak hitelre.

Mindezekre azt mondják Bándon: pénz kell, hát azt honnan vegyünk, ha nincs? Csináljunk! De hát hogy? Megmondom: a helység határa elegendő alkalmas a tagosításra, tehát ezt nem szabad, ezt vétek halasztani. Hanem erre ismét azt mondják a juh barátok, hogy azok hol fognak aztán élni? nem fog a praerivaratiódiadalmaskadni s a kerülőket ki veri meg, ha még a juhok se járhatnak szabadon? Szerencsétlen elfogultság! Őseitek is juhokkal bimbéltek. Hol van hat azok ha gyományszott gazdasága? Ki emlékszik azoknak míveltségéről? és ti is mivel fogtok nagyobb vagyont hagyni gyermekeiteknek, a miért az üdvösnek esküdt ellenségei vagytok?

Mezőségi.

(Vége következik.)

Kolozsvári napló.

* Városunk községi tanácsa közelebbi gyűlésében az itten felállítandó **múzeum-egylet** javára 5000 pftot szavazott meg urbérkarpótlási papírokban, s mint halljuk a levéltárban roszdásodó régiségeket szintén át fogja engedni, a mi hazafias áldozatkészségnek igen szép jele.

* Az „Erdélyi Múzeum” című almanach előzetője a hosszas várakozásért megpótlóleg kárpótolva lesznek. A Pesten megjelent műből egy példány előtűnt fekszik. Tartalmassága mellett (28 nagy nyolczadért iv), kiállításra a legelegánsabb, elanynyira, hogy meg vagyunk győződve, midőn az előfizetők pár nap mulva kezűkhöz veszik, egészen meg lesznek lepetve. A bizományos már elindította Pestről a példányokat. Addig is, a mig megérkeznek, szives türelemre kéreknek az illetők Bóli árá 4 pft.

* Figyelmeztetjük olvasóinkat a lapunkhoz mellékelt előfizetési felhívásra, mely szerint a „Kolozsvári Közlöny” a jövő évnegyedben hetenként háromszor, az eddigi nagyságban, jobb papíron, olvashatóbb betűkkel nyomtatva, a legjobb írók gyomlátsa mellett fog megjelenni. A szerkesztést ápril 1-őjén Dózsa Dániel, jelesebb erdélyi íróink egyike veszi át, a ki e végett

lakását az irti időre Kolozsvárra teszi.

Nemzeti színház. Márczius 7-dikén: „János lovag.” Lásd a tárczában.

Márczius 8-dikén: „Aggteleki barlang.” eredeti népszimnű 2 szakaszban, 4 felvonással, fehérváry néma képezzetekkel. Irta Szigligeti. — Szép számu közönség, jó előadás. A görög tüzfénnyel világított tableau-k szépen sikerültek.

Márczius 9-dikén: a színház zárva.

Márczius 10-dikén: „Antony,” szomorujáték 5 felvonásban, írta Dumas Sándor. — H. Prielle Kornelia (Adil) kitűnő szépen játszott. Rónai (Antony) szerepét dicsegetes mértéklettel és sok hatással adta. Nem kevésbé dicsegetéssel kell említnünk Váci Vilma, a ki a társaságnak igen hasznovehető tagja, s mint kezdő, szorgalma és helyes játéka által, maga iránt kedvező véleményt nyert ki. Közönség szép számmal jelent meg, daczára a nagy sárnak és az nctzai göbhenőknek.

Vegyes hírek.

+ A temesvár-szegedi vaspályán, mint irják, folyvást 5000 ember dolgozik. E pálya jövő év elején, állítólag, okvetlenül át fog adadni a közforgalomnak.

+ A magyar gazdasági egyesület ideiglenes bizottmánya közrebocsátotta a f. é. medárd-vásár alkalmával szándékolott mezőgazdasági kiállítás programját, mely kiállítás mindenekelőtt fontossá válik az által, hogy a felséges Uralkodó Pár magyarországi útjával öszszeesik. A kiállítás közhasznosságának s állandó hatásának emelésére ö. cs. k. fensége, Magyarország főkom-mányzója Albrecht főherczeg a díjazásokra szükséges költségek kiszolgáltatását kegyelmesen elrendel.

+ Kenessey Kálmán egyrőpiratondolgozik, mely a Mocsáry Lajos úr által „Magyar társasélet” cím alatt megjelent, s nagy érdeket ébresztett rőpiratra vonatkozik.

+ Pruchinában, Trencsémmegy egyike falujában, az ottani plébános tót szindarabot tanított be a gyermekeknek, mely a pálinkaívás ellen van czélozva.

+ A „Hölgyfutár”-ból veszszük e nyilatkozatot: Valami szemtelen család, hamisított nevet aláírásával állítólag Vahot Sándor részére kérelgélvén, ezennel nyilvánitom, miszerint e végből se én megbízva nem vagyok, sem én senkit nem bízam meg. Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy az ily csalóknak ne higyen, s fölkeremjő-akaróimat, kik ezen egyént vagy egyéneknek ismerik, sziveskedjenek engem arról értesíteni, hogy kézrekerítésok iránt a szükséges lépéseket megtehessem. Egyszersmind úgy hiszem az irodalom érdekében, figyelmeztetem a t. közönséget, hogy — miután az írók előfizetési íveket bocsáthatnak ki a hirlapok mellett, az ily irodalmi hálalókat legczélsebbül vagy elutasítani, vagy egyenesen a törvény kezébe szolgáltatni. Pesten, márczius 4-dikén 1857. — Szigligeti.

+ A „P. Napló” *) jegyű bécsi levelezője f. hó 4-dikéről azon örvendést tenyt közli, hogy mult hó 28-kán járta meg először a gúzmozdony a tiszaívidéki vasut egy részét, t. i. Pusztai-Tenyőtől Torók-Szent-Miklósig, a mit az országra, s különösen a fővárosra nézve azért kell fontos tényül elismerni, mert abból kitetszik a társaság s igazgatóságának erélyessége, s komolyan kitűzött már biztosított czélja f. é. november végéig legalább Debreczent hozni szakadatlan vasuti összeköttetésbe Budapesttel. — Ezen mozdonymárhasznált állapotban vételet meg az építésnél szükség-

Quast, kolozsvári kés-és kardmives.

Ha a kolozsvári boltokat végig járjuk, ha a divat és szép-mű-raktárak szekrényeibe bétékintünk, nem egy helyen találunk a Dittmár-tesztverek heilbronn világhírű gyárának remek készítményeivel, a szebbnél szebb, czélszerű, izletes, kerti eszközökkel, melyek a londoni vilákiállításban általános tetszést arattak, s első rangu aranyérmek által kitüntetésben részesültek. Nem is életrevaló kérésnek már az, a ki nem ezen gyár készítményeivel dolgozik. Könnyebb a velők való bánás, sebesebben halad a munka, biztosabb a siker, s még az avatlan is kedvet kap. Látván, miképp készíti elő a mesterség, a szorgalom utját, s miképp véteti alkalmazásba az erő és idő kímélés elvét oly téren is, mely megfeszített erő pazarlás mellett is minden lépten gyönyörrel fizet.

A Dittmár-mívek nem szorulnak dicséretésre. Látni, vizsgálni kell azokat, kezünkben kell forgatni, hogy azonnal meggyőződjünk, miképp eddigi kerti eszközeink azokkal nem mérközhettek, s elterjedésükkel a kertészettel foglalkozás nemcsak hogy sokkal kevesebbe fog kerülni, de bizonyára az izlés és hasznosság alapjaira fektetett kérészetben új időszakot fognak előteremteni. Például hozom fel csak a remek szerkezetű párosító- (copuláló) ollót, mely egy csatintással mind az ollóágot, mind a magonczt gyakorlati kézben nemcsak teljesen simára, de oly szabályosan is vágja el, hogy 100 ollósból alig marad ki 4—5 darab, s 4 ember egész napi szorgalmas munka után 800—1000 copulálót végezhet be.

Elfoglaltan csak örvendeni képes a gyáripar haladásai fellett: mert hisz, a mi által nemesebb alakot ölt körülünk a természet, a könnyű és olcsóbb megélhetés eszközei szaporodtak, s mi a véres verejtékezés helyett simább uton szolgáltatja a kenyeret s a napenként ritkuló örömet, az mind hasznos és kívánatos, s elvégre is a közkinestárba, az emberiség köztárába foly be.

Nem vonok le, mondom, legparányibbat is Dittmár ur világszerte elismert érdemeiből; de a mit e részben is a külföldnek fizetünk annyira igénybe vett szegény erszényünkéből, annak tán jobbat volna itthon maradni, s a cursusból maholnap kimenő csekély pénzt ez országnak azzal is szaporítani.

Az én ohatásom nem antipathia, nem is ábránd, nem is szűkebbülés, mert Dittmár ur készítményeire tán senki se adott ki több pénzt, senki se becsülé jobban nállamnál, de azért mégis hadat izenek ezental Erdély jó és hü fiairól az ő gyári készítményeinek — azon egyszerű okból, mert ha nagyra becsüljük is őt, de sokkal többre becsüljük hazánkat, hazánk iparát, s annak képviselőit. Nekünk van Dittmárunk, itthon, itt helyt Kolozsvárt.

A hazai közönség irányában kedves kötelességet teljesítek, s a honi ipar iránt méltó tiszteletetm bizonyítom be, a midőn Quast urat, eddig csak közönséges kés-és kardcsinálót, most mint városunknak e nemben első rangu iparosát mutatom be.

Quast szerény férfit, ki nem üti dobra, nem árulja, nem híreszteli fennhangon érdemét. Őtet fel kell keresni, járatan, félreeső utcázkon kell laka után tudakozódni, mig dolgozó helyében rendesen munka mellett találjuk.

Quast ur értelmes, gondolkozó s alapos ítéletű ember. Innen magyarázhatjuk ki azon fényes eredményt, melyet egyedül önére jele támaszkodva, a kellő eszközök hiányában, csekély készülettel, tapasztalással, még csekélyebb pénzerővel az által vitt ki, hogy a benne rejlő erő sugallata után, keze eszének hangjegyei után híven és következetesen dolgozott, s mint szerves gép ennek parancsait pontosan teljesíté.

Dittmár eszközeinek híre szerény műhelyébe is eljutván, a híres gyár közekeken forgó ábráit megrendelte magának, s a mint azokkal közelebből megismerkedett, készen volt tervvel azokat utánkészíteni. Kísérletei szerencsésen sikerültek — nemcsak — de több számszámoknál tetemes javításokkal is lépett fel, melyeknél a gondolkozó s practicus felfogásu iparost azonnal fel kell ismerni is, így például: párosító-ollójának szerkeze két-ségtelenül jobb s czélszerűbb, mint a Dittmáré.

Quast ur készítményei birnak mind azon kellékekkel, melyek egy gazdasági eszköznek annak becsét belsőleg és külsőleg meghatározzák. Kemény szerkezeti izléssel párosult munka, finom anyag, és minden cikknél a kirívó használhatóság saját czélokra, elanynyira, hogy a kertészeten járattanak is szintén

könnyű kitalálni, ez vagy amaz eszköz mire való, s micsoda előnye lehetnek eddig használt eszközeink felett. Mihez járul még, hogy a külföldieknél, nem levén nemzetközi vámos s vitelber által terhelve, ha nem is kivétel nélkül olcsóbbak, de nem is drágábbak.

Kívánság szerint megkészt minden eszközt, ha egyszer azt in natura vagy ábrán átvizsgálta.

Jelesebb készítményei: 1) az olló-kaczor minden alakban; 2) a hernyószedő, a Dittmár-féleli solidabb szerkezetű; 3) fogantyus és körös mint színtűn s zölőfa-fürészek; 4) a párosító-olló, javított szerkezetű. Egyike a legbecsebb találmányoknak; 5) szemzőkés és szemzőcsapó. 6) Hasításba oltással a tőkehasító és ékelő-kés. Felette jeles. 7) Hasítás nélküli oltáshoz — és ezen oltást alaposan pótló szögös kécseske. Miután a hasításba-oltás a tőkét, többnyire gyógyíthatatlanul megbeszi, s a belfenesedést, mely néha évek után üti ki magát, előkészíti, ezen oltás nemét, mint felette becses találmány, ajánljuk kertészeinknek; 8) érvágó. Bő nedvű fák ritkán hoznak termést, inkább ágak, lombvágók és faképzésre fordítják erejüket, az ilyen fák termékenységet elégségre az érvágás, — gyűrűzés — mely a felesleges tápot elvezeti. Jeles szerkezetű eszköz ez, melylyel a szükséges műtétet legkisebb kár nélkül viszzük véghez — midőn a kaczor és kés egyenellen mélysebbe jár, és nem ritkán veszélyes bántalmakat okoz. 8) Kézilóló. A kremisi olló mellő versenyutársa. A növények tisztogatása, metszése körül megbecsülhetlen szolgálatot tesz, s napenként egy egész ember munkáját kíméli meg. Ha egy év alatt 20 napi metsző munkát kell végezni, ezen ollóval azt 10 nap alatt játszva végezzük el, tehát már az első évben nemcsak kifizeti magát, de tiszta jövedelmet is ad — ide nem is számítva, hogy a munka vele könnyebb, biztosabb s a növényt minden erőszakos rázkodástól megkíméli.

Azt szokták mondani: a jó mesterembernek aranyos a körme. Én azt mondom: Quast ur keze aranyozni való!

N. F.

gelt kavics sat, hordás végett az álladalmi vasutársaságtól, a mely azt eddig a prágai vonalon használta, s neve azért nem magyar.

Utóbbi időben nem egyszer fordultak elő megvakulási esetek, melyeknek okát az orvosok azon szokásban találták, mely szerint a vaspályán utazók a vagonban olvasással töltik az időt. A sajtóságos rengés következtében a szemidegeket rendkívül meg kell feszíteni, a minek következtetése nagy mértékben károsak. Most igen ajánlják a vaspályán utazóknak, hogy a hosszabb olvasástól tartózkodjanak, bár mennyire nagy csábító erővel bírjanak is a vasúti könyvtárak és más nyomatványok.

Múlt hó 26-dikán Katona József „Bankban” szerzőjének emlékére Kecskeméti Vörösmarty „Márót-bán”-ját adták, melyben a pesti nemzeti színház tagjai: Jókaié, Egressy Gábor, Tóth és ifj. Lendvai szerepeltek.

Ung-megye főnöke fölhívtat intézett a lakosokhoz egy takarékpénztár felállítását végett, melyhez alírás útján 15,000 pft. alaptőke lenne betendő.

Kovács Mária, a pesti nemzeti színház nyugdíjazott tagja „Kameliát a sirbaltban” című regényt írt, mely három kötetben fog megjelenni. Az előfizetési pénz (2 frt. 20 kr.) április 1-éig a sajtó lakására, Pesten, magyar-utca 6 sz. küldendő.

A „Hölgyfutár” jövő évnegyedre 10 önálló nagy műmellékletet ígér előfizetőinek. Ezek közt Thann Mór az (előtűnk meg ismeretlen) Mohács csatáért ünnepelt festőjének arcképe, továbbá Hollós Kornelia nagy színpadi képét, s „lesz különösen egy műmelléklet, melyet most még, hogy a meglepetés annál nagyobb legyen, nem akar elárulni, de a melyről biztosan állíthatja, hogy megjelenésével minden lelkes magyar családnál egy örömnapot fog előidézni.” A Hölgyfutár: többet adni, mint ígérni!

Hivatalos.

Kinevezések.

A kereskedelmi ministerium, az Erdélyországi építészeti igazgatóságnál első osztályú mérnök Hahn Mihály Józsefet és a kereskedelmi ministeriumnál első osztályú mérnök Czerwenetz Józsefet Erdélyben fő-mérnököknek nevezte.

Törvényszéki hirdetések

kivonathban.

A kézdí-vásárhelyi cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. január 29-ről 2644 sz. a. felhívja Fábrián Gergelyt és Mihályt ellenők, ugy kis koru Fábrián Mihály és Lajos gyámja Kádár János, mint a Fábrián János örökösei ellen, a cs. k. pénzügyvédség által a székely-határezred pénztárába tartozó 40 e. ft. iránt indított kereset védelmére. Részre rendelt ügyvéd Bertalan József.

A fogarasi cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. febr. 11-ről 2492 sz. a. tudatja, hogy Borbáth Lajosnének 720 e. ftig elfoglalt 766 számú házát Fogarason, Somogyi Józsefné részére, f. é. április 14-én és május 14-én é. 10 órákor az ottani hivatal teremében közérverésen eladják.

A beszercezemeyei cs. k. törv. szék f. é. január 31-ről 245 sz. a. felhívja gróf Teleki Károlyt Uffalusi Miklósét, ellene ugy gróf Teleki Eduárd ellen, a cs. k. pénzügyvédség által, a Báb-alapítványba tartozó 4060 e. ft. iránt indított kereset védelmére. Részre kirendelt ügyvéd Lang Dániel.

A sepsi sz.-györgyi cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. febr. 21-ről 3826 sz. a. felhívja Antos Jánost, ellene, Imre Juliánna Székelyné által 120 e. ft. adósság iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. április 25-e d. e. 9 órákor. Részre kirendelt ügyvéd Kravani Viktor.

Az országos cs. k. pénzügy igazgatóság f. é. február 28-ról 5472 sz. a. pályázatot hirdet az ottan megürlt pénzügyi titkári állomásra 1200, és 1400 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. április 12-éig.

Ausztriai birodalom.

Császár és Császárné Ö Felségeik az eddigi intézkedésekből ítélve, a bécsi cs. k. várakba március 12-kén érkeznek vissza.

Radezky gróf tábornagy március 1-én egy katonai parancsot bocsátott ki, mely szerint Olaszországban szándékozik maradni, hogy az eldöntő perczben újból megmutassa, miképp a 72 éven keresztül anynyi csatamezőkön hordozott kard még mindig keményen nugszik kezében.

HIVATALOS.

(115) (3-3) 285 1857.

KÖZGYÜLÉSRE FELHÍVÁS.

Alóírt társulat igazgatósága teljes tisztelettel adja köz tudomásul, miszerint az **erdélyi kölesönös jég-s tűz kármentő** társulat f. évi márt. 15-én reggeli 10 órákor Kolozsvárrat saját lakásán (Belső közep utca, 457 sz. emelet) „évi közgyűlést” tartandja, mely alkalommal a múlt évi munkálatai eredményének kimutatása, s társulat érdekeire vonatkozó indítványok kerülven szönyegre, a t. cz. társulati tagok s ügy-

A magyar udvari agensek jövő állását illető kérdés el van intézve. A cs. k. belügy- és pénzügyministeriumok magas határozatainak fogva Légrádi Imre, Chernel Ferencz, Csarada György, Horváth György és Dobrány János udvari agenseknek meg van engedve, hogy politikai és törvénykezési működésükkel a változott viszonyok szerint ezután is folytathassák.

Az új pénzláb behozatala folytán a cs. k. szab. nemzeti bank által kiadott, forintokra szóló bankjegyek lassanként bevonatnak s talérokra szóló jegyekkel váltottak be.

A P. N. bécsi levelezője az A. Allg. Ztg.-ban közölt hírt, mely szerint az iparszabadság behozatalát illető törvény közzétételétől évre napotlatott volna el, alaplatannak nyilvánítja. Az illető törvényjavaslat még mindig tárgyalás alatt van, s néhány pont fontolgatásokra adott alkalmat; azonban semmi kihatás sincs arra, hogy a Bruck báró belépése óta érvényre jutott szabad kereskedési elvek éppen az ipar tekintetében szenvednének kivételt.

A községrendezési törvény épp most van tárgyalás alatt az államtanácsban. E törvény nem lesz általános, hanem minden országra nézve külön, a nép geniusának megfelelő, rendezés fog életbe lépni.

Külföld.

Anglia. Palmerston bukott, de még nem mondhatni hogy elbukott. A ministerium chinai politikáját karhözható Cobden-indítvány vitatás: márt. 4-én reggeli 2 1/2 óra tájban befejeztetett s a ministerium megveretéseivel végződött, mely 247 szóval 263 ellen kisebbségben maradt. E döntő ülés és szavazás az összes politikai világ figyelmét nem ok nélkül tartja a legnagyobb feszültségben, s a távirati sürgöny szerint a külföldi követek nagyobb része majdnem az egész este jelen volt az ülésben.

Igy útven ki a szavazási eredmény, nem vala egyéb teendője a kabinetnek a parlamenti kormányzat természeténél fogva, mint vagy lépni a kormányról, vagy a parlamentet szétosztalni, — mint ez utóbbi szándéka iránt Palmerstonnak a márt. 2-án tartott miniszteri gyűlésben tett nyilatkozata után többé nem igen foroghatta fenn kétség. Palmerston akkor kifejté azon indokokat, melyek őt ezen meeting összehívására bírták. A kormányt — ugymond — a chinai ügyben általa követelt politika miatt, retentő ellenék fenyegeti; azonban ő azt hiszi, hogy őt az ország támogatja, s reméli, hogy ki fog tűnni, miképp nem veszté el a parlament bizalmát. Ő lordága a chinai kérdésnek részletes tárgyalásba bocsátkozott, tagadja, hogy a kantoni tények Bowring személyes nézetének eredményei lettek volna, s megjegyzi, hogy Seymour admiral fel volt hatalmazva az angol meghatalmazottai értekezés nélkül működni. Az ország érdekei kívánták az ellenségeskedések megkezdését. Megjegyzendő, hogy azon 180 parlamenti tag közt, a kik ezen meetingben résztvettek, egy peclia vagy manchesteri párti se volt. Russell lord se jelent meg, a kinek aztán barátjaival együtt elpártolása okozza a szavazati kisebbséget.

Palmerston lordot e szerint egy oly koalíció rohaná meg, a mely „conservatív pártnak” szerel magát nevezni, de voltaképpen az ifjútorriek, pecliatok, manchesteri-ferfiak és Russell fele whigek tarka-barka öszszeseregése, mig az ő-törtek egyedül igaz conservatív eleme, a Bentinck-törtek hiányzik belőle. Egy Disraeli, Graham, Cobden, Russell vezényelte szövetség megbukhatna egy kabinetet, de hogy az kormány képzése is alkalmas lehessen, nem láthatni át, mivel Nagybrítánia aligha o-hajthat ismét egy Disraeli Derby-féle új ministeriumot, mely annak idejében senkinek se volt nyére; sem egy újabb kiadását ma, min den talentumokból egybealkotott kabinetnek, a melyen ezélt negyedfél évvel „a jó öreg Aberdeen alatt” az országot, mintegy kormány és költetel nélküli hajót, egyikébe a legborzasztóbb háborúknak taszítja.

Ilyetén környúlallásban egy honat szerelő ministernek nem tehetett okosabb lépést, mint a márt. 4-ki szavazás után Windsorba menni a királynőhez, hogy a parlament felszolására a legfelsőbb akaratot is reahangolja. A premier ugyan nem igen grata persona a windsori udvarnál, azonban az irányában uralkodó ellenszenv még se volt annyira erős, hogy tőle az új választások rendelkezése kellett felhatalmazást megtagadhasa, kivált ily perczben, midőn Nagybrítániának nemcsak becsületézése, de tisztán anyagi érdekei is sürgetőleg kívánják a China elleni ellenségeskedéssel föl nem hagyni. Chinából ugyanis hajborzasztó tudósítások érkeztek Lon-

lonba, a mandarinok által felizgatott, nép tüzzel vassal pusztítja nemcsak az angolokat, hanem általában az európaikat. A dolgok állásában egy új kabinet se tehetne egyebet, mint a mostani kabinet politikáját folytatni.

Londonból márt. 6-ról kelt távirati sürgöny szerint: Palmerston az alsóházban kijelenti, hogy a szükséges adó megajánlatása után a parlamentet fel fogja osztlatni. Disraeli megnyugvását nyilváníti. Cobden és Russell a kormányhoz azon kérdést intézik, hogy az új parlament egybeülvételén mely politikát követend a kormány? Palmerston kinyilatkoztatja, hogy a kabinet ez idő alatt is megmarad eddigi politikája mellett, oltalmazván mindenütt az angol korona alattvalóinak jogát és tulajdonát. Bowring visszaszavatik s Chinába különös meghatalmazott fog kidezni. A felsőházban hasonlóan nyilatkozott Palmerston a két ház ülései elnapoltattak.

A „Times”, „Observer” és „Advertiser” hevesen vívnak a premier mellett. Az utóbbi még némi politikaváltozással is kecsegteti a közönséget, azt állítván, hogy a ministernek parlamentfelosztalás esetére ki fogja mondani, mi szerint az új törvényhozásnak legelső feladata leendő gondoskodni a szavazati jog kiébb terjesztéséről városokban és grófságokban s azzal biztatja magát, hogy ezen nyilatkozványra az országban oly lelkesedés fog fellángolni, minő a nagy reformból előtti idők óta nem értek.

A chinai öszszetűközés ezenközben még bonyolultabbá vált Chinának Anglia ellen intézett hadizeneje által. A pekingi udvar — hol szembeötlőleg nagy személyzeti orosz követtség van — egy rendelettel bocsátott ki, mely jövőben a menyeyei birodalom minden lakosainak tilalmazza, az angolokkal kereskedést üzni. Azok, kik a parancsot megszegik és csempészetet üznek, halálal fogynának büntetve. Ezen rendelet azt eredményezte, hogy a chinai alattvalók azonnal odahagyják az angol házakat, a hol szolgálatban voltak. A mandarinoknak kiadott utasítás egyik pontja azt tartja, miszerint az angolok ellen kibocsátott rendelet érvénye nem terjed ki a szárazsi oldalra a szibériai határon. E gyöngéd figyelem az oroszok iránt némi bizonyosságra emeli azon gyanút, hogy ez már a második háború, melyet Oroszország boszúja az utolsó béke óta Anglia ellen szított.

Spanyolország. A spanyol kormány jegyzékét intézett külföldi képviselőihez a spanyol mexikói vizslat tárgyalban. A spanyol kormány a bünösök megfenyítését s kárpótlást követel. — A havannai révbe két hadihajó indul, szükség esetében a spanyol követtség elmenetelét s a királynő alattvalóinak érdekeit támogatandó Ot hajó vitorlázott el a cubai hajóhad erősítésére.

Olaszország. Nápolyb. 1 febr. 23-kán távirják: „It nyugalom létezik; a titkos társaságok erősen működnek. — Spimizáti. Bentivenga fölkelésének második főnökét és más menekülteket befogtak.

Azon hír, mintha az öszszes ausztriai követtség Turinb végképpen odahagyta volna, alaplatannak bizonyult ugyan, hanem a tudósítók hozzátesszik, miszerint e hírek valószínűsége minden órában várható. A „Nord” szerint Paar gróf Turinban egy jegyzéket adott át, mely a diplomáciai viszonyok megszakítását Ausztria és Piemont közt kilátásba helyezi; ha a turini kabinet nem ad kielégítő választ a császári kabinet által emelt sérelmekre, melyek 1. a szárdíniai sajtó rakonzatlanságát, 2. a lombárdi olaszok által az 1848 ban elhullott piemontiak emlékére Turinban emelendő oszlopra indított aláírást, és 3. egy olasz fölkelés szervezésére ügyük és puskák vásárlása iránti adakozásokat illetik.

Mint az „Ind. belg.”-nek írják Párisból a diplomatiában feltűnő figyelmet gerjesztett azon körülmény, mely szerint Mihály nagyherczeg Turin felé utaztatban Milan ót gondosan elkerülte, a melytől pedig csak néhány órányi távolságban vezetett el utja. Felötlött az is, hogy ez orosz nagyherczeg a mely nap Victor Emanuel királlyal a páholyban megjelent, az angol követ páholya egészen üres volt, mindamellett hogy a színház telides-teli volt.

A nápolyi hivatalos újság eddigé még mind nem szolt az Olaszországra vonatkozó ausztriai közbocsánatról, noha a Nápolyban levő ausztriai követ e miatt panaszt is emelt.

Egy nyilatkozványról beszélnek, melyet Ferdinand király küldött vagy szándékoznék a bécsi, berlini és sz. pétervári udvarokhoz küldeni, kiöntvén benne királyi szívének fájdalmas panaszait a nyugoti hatalmasságok méltatlan eljárásáért.

Kicsin felleg most az olasz ügy, de mennyinkövekkel teljes a jövőre nézve. E felleg mintha egy kissé sötételni kezdene, mint erre az Ausztria és Szárdínia közli, mind inkább fe-

szülő viszonyból lehet következtetni. Buol gróf-nak a szárd kormány udvaratlan eljárása miatt Turinba küldött Jeyle Cavour grófján saját-szerű válasza adott alkalmat. A szárd ministerelnök nem csupán kormányának eljárását ügyek-szik igazolni, hanem miután magát védelmezé, maga lép föl támadólag. A piemonti sajtó kihágásaira, miket nem akar tagadni, sőt a miket kárhözlat is, megjegyezvén azonban, hogy ez nem lehet másképp, mert ez Angliában s Belgiumban is így van, — az ausztriai kormány hivatalos sajtója ellen emel hasonló vádat. Egyébiránt Cavour gróf az okmány végén azt erősíti, hogy Szárdínia szikárdan el van határozva szomszédai irányában a népjog és szerződések által rárótt köteleességeinek lelkiismeretesen eleget tenni. Cavour még mindig ravaszul kavár, min látszik.

Németország. A bajor k. cultusministerium a püspökökhez utasítást küldött, kijelentvén abban, miképp az 1853. nov. 7-ki törvény erejénél fogva a papi gyakorlatoknak „külföldi papok” általi tartatása meg van tiltva; ai főt püspököknek nem szabad többé jézus utakat e célra az országba hívni, miután elég belföldi szerzetes- és világi papok vannak, kik lelki gyakorlatokat hasonló sikerrel képesek megtartani. A „Deutschland” ez lap ezen utasítás ellen, főleg a bajor concordatum alapján, igen érvényes okokat hoz föl.

Dánia. A sundyám-értekezlet már csak egy ülést fog tartani. Dánia 35 millió birodalmi tallér kap; a lefizetés negyven évi időhatár alatt történik. A hatalmak mind egyforma kamatokat fizetendnek.

Ujpostá.

Palmerstonnak az országai hivatkozása, a „Times” véleménye szerint igazolandja a kabinet politikáját. Megyálk miképp alakuland öszsze az országot képviselő alsóház, melynek egyik versio, szerint májusban kell öszszeállni, mig az „Advertiser” ugy számít, hogy a felosztalás maga nem előbb mint májusban fogna megtörténni, a budget szavazások addig elfoglaltván a két házat.

Párisban azt hiszik, hogy a császári kabinet egy Derby-ministeriumot igen szivesen fogad a. Nagyon örülnek az oroszval ezimborálók a Palmerston-kabinet megrendülén. Legjobbban fog örülni az, a ki utoljára örül.

A „Pays” jelenti Cantonból: A chinaiak Lingkingben öt angol áruraktárt foglaltak el. — Párisból márt. 5-kén távirják: A neu felhete li ügyben tartott értekezleten Walewski gróf elnökölt. A conferentiában résztvettek Kern és Barmann urak is. Hatzfeld ur nagyon komor volt.

A francia kormány Turinban levő követétől sürgönyöket kapott, melyekből kilávilik, hogy az Ausztria és Piemont közli feszült viszonyok kedvezőbbé alakultak.

A párisi hírlapok megerősítik az angol persa-szerződés aláírását.

A persa Sah aláírta azon kereskedelmi szerződést, melyet Feruk-khán Konstantinápolyban az észak-amerikai államok képviselőjével kötött. E hatalomnak, mint mondják, joga leendő Teheránban diplomatiái küldötter tartani, s e fővárosban, Taurisban és Bender-Bushirban consulságokat alapítani. Ausztriai ezrede, Schindlörker, ki nem rég érkezett Teheránba, még van bizva kormányának nében a persa kabinettel hasonló szerződés végett alkudozni.

Nyilt posta.

Iduna. Ez állnév nem folyethető, miután Iduna hátrahagyott költeményei a közönség kezén fogynak.

Rákosi Károly urnak. Lapunkban közzétett hírdetésének eredménye az, hogy, miután az önhöz Kolozsvára post. rets. ezimzett levelek a postán hevernek, lakása után tudakozódnak szerkesztőségünknek.

Bécsi börze. Március 7-dikén 1857. — 50/-es metalliques, 83 1/2; 50/-es nemzeti kölcsön 85 1/2; 50/-es alsó austr. urb. karp. 87; 50/-es magyar és gall. urb. 79 1/2; 1854-diki sorsjegykölcsön: 508; 1859-diki sorsj. 134 1/2; 1854-diki sorsj. 109 1/2; Éjszaki vasút: 252 1/2; Államvasút: 316; Tiszai pálya: 205; Bankrészenyek: 1058; Dunaközahajózási részvény: 587; Pesti Jánchid: 76; Amsteldami váltó: 86 1/2; Augsburg: 104; London: 10 3/4; Páris: 120 1/2; Bukarest: 266; arany 7; Ezüst: 4 1/2.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

H I R D E T É S E K.

vivóink minél számosabban megjelenni tisztelettel fölhívattak.

Kolozsvárrat febr. 26-án, 1857. márt. 1-én az erdélyi kölesönös jég- és tűz kármentő társulat igazgatóságán.

(101) (2-2) Nr. 787 1857.

Pály a-c s ő d.

A Kolozsvár sz. kir. városi árvi Bizottmányánál a mmlgu cs. kir. Helytartóság tavalyi

26 888 számú rendelete folytán betöltendő ülnöki állomásra, melylyel 300 pft. évi fizetés van egybekötve, f. évi martius 6-dik napjaig pályázat nyitattik.

A pályakérvények alóírt Tanácshoz benyújtandók s azok mellett szükséges az iskolai tanulmányok, számlatbeli jártasság, magyar s különösen német nyelveni fogalmazási képesség, és erkölcs tanúsítása.

A Tanácsból, Kolozsvárrat febr. 18-án 1857.

Nem hivatalos.

(121) Alóírt ajánlja újból bőven ellátott